

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Αλέξανδρος Μαγκανιώτης & Nickolas Moore

Η πιο ενδιαφέρουσα και συναρπαστική διαδικασία μιας έκθεσης είναι κατά την διάρκεια του στησίματος, όταν οι επιμελητές έχουν μπροστά τους τα έργα που έχουν επιλέξει. Εκεί πραγματικά ξεκινάει μία καινούργια διαδρομή, εκεί δημιουργείται ένα έργο, που όποιος το έχει ζήσει, επιθυμεί να το ζει και να το ξαναζεί. Έτσι με αφορμή την ομαδική έκθεση «Every Time We Say Goodbye» στην The Project Gallery, όπου συμμετέχουν 27 Έλληνες και Άγγλοι καλλιτέχνες, κάναμε την αντίστροφη από τις συνηθισμένες διαδρομές, βρεθήκαμε στο στήσιμο της έκθεσης, πήραμε αποκλειστικές φωτογραφίες για τους αναγνώστες μας και συνομιλήσαμε με τους δύο επιμελητές: Αλέξανδρο Μαγκανιώτη και Nickolas Moore, για την θεματολογία και την προβληματική της αφού από το 2019 που ξεκίνησε στο Λονδίνο και την Stash Gallery, η οποία στεγάζεται σε μία πρώην εκκλησία, μέχρι σήμερα στην The Project Gallery, πολλά άλλαξαν.

Τής Έφης Μιχάλαρου
Φωτό: Δημήτρης Λεμπέσης

Αλέξανδρος Μαγκανιώτης

Πριν μιλήσουμε για την έκθεση, θα θέλαμε να μας πείτε πως και πότε ξεκινάει η γνωριμία και η σχέση σας με τον Nicholas Moore;

Γνωριστήκαμε στα Χανιά γύρω στο 2008 και δυο χρόνια αργότερα ταξιδέψαμε μαζί στην Ιαπωνία όπου συμμετείχαμε σε μια έκθεση για τον Λευκάδιο Χερν, ήταν ένα μεγάλο ταξίδι όπου πραγματικά συνδεθήκαμε και η αρχική γνωριμία μετατράπηκε σε φιλία με πιο ουσιαστική επικοινωνία και ανταλλαγή ιδεών.

Όπως γνωρίζουμε όχι μόνον σας αρέσει, αλλά επιδιώκετε τις ανταλλαγές μεταξύ χωρών, μία έκθεση όπως αυτή εδώ που το πρώτο της κομμάτι πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο το 2019 και το δεύτερο στην Αθήνα αυτήν την περίοδο, όπως είχε συμβεί αντίστοιχα με την "Canone Doppio", που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα και το Παλέρμο αντίστοιχα. Πόσο σημαντικές είναι αυτές οι ανταλλαγές για τους Έλληνες καλλιτέχνες και τι αποκομίζουν από αυτές τις συνεργασίες;

Ναι ως καλλιτεχνικός διευθυντής της The Project Gallery, θεωρώ πολύ σημαντικές αυτές τις ανταλλαγές και τον διάλογο μεταξύ των καλλιτεχνών από διαφορετικές χώρες, είμαι υπέρ της εξωστρέφειας των Ελλήνων αλλά και με ενδιαφέρουν οι διαφορετικές απόψεις και ιδέες που μπορεί να μεταφέρουν καλλιτέχνες από το εξωτερικό. Νομίζω ότι αυτός είναι ο τρόπος να πάνε τα πράγματα παραπέρα και να μην είναι στάσιμα.

Στο Λονδίνο ο χώρος που φιλοξενήθηκε το πρώτο μέρος της ομαδικής έκθεσης με τίτλο "Don't leave me this way", που επικεντρωνόταν στην ιδέα του Brexit, το 2019, ήταν η Stash Gallery, η οποία στεγάζεται σε μία πρώην εκκλησία. Κάτι που συμβαίνει πολύ συχνά στην Ευρώπη είναι η αλλαγή χρήσης χώρων και μάλιστα Εκκλησίες ή Αβαΐα να μετατρέπονται σε εκθεσιακούς χώρους. Ποια ήταν η εμπειρία σας από τον χώρο με την διπλή ιδιότητα του Αρχιτέκτονα-Καλλιτέχνη;

Η αλήθεια ο χώρος της Stash Gallery είναι πολύ ιδιαίτερος από έξω μια γοτθικού τύπου εκκλησία στην περιοχή του Whitechapel και από μια σχεδόν κρυμμένη είσοδο κατεβαίνει κανείς στο υπόγειο που αποτελείται από το artist club και τον χώρο της γκαλερί, έχει μια μυσταγωγία. Ένωσα αμέσως μια οικειότητα μια και τα κοινά που είχαμε ήταν πολλά και μέσα από τα έργα μας ο ένας γνωρίζαμε τον άλλο. Πολύ ωραία εμπειρία που ελπίζω να επαναληφθεί σύντομα.

«Every Time We Say Goodbye». Είναι ο τίτλος του δεύτερου μέρους της ομαδικής έκθεσης που πραγματοποιείται στην The Project Gallery στην Αθήνα. Μέσα σε αυτά τα τρία χρόνια πολλά άλλαξαν στην ζωή όλων μας λόγω πανδημίας. Των καλλιτεχνών? Ποια μηνύματα θέλουν να μεταφέρουν μέσα από το έργο τους οι 27 Έλληνες & Άγγλοι καλλιτέχνες;

Η αλήθεια είναι ότι όλα αυτά που ζήσαμε με την πανδημία μόνο σαν σενάριο επιστημονικής φαντασίας θα τα πιστεύαμε πριν. Αυτό που διακρίνω τώρα είναι μεγαλύτερη διάθεση και επιθυμία για επικοινωνία από όλους, καλλιτέχνες και κοινό. Υπάρχει ένας ενθουσιασμός, θα έλεγα ότι έχουν βάλει τα καλά τους οι καλλιτέχνες και δείχνουν πιο δυνατά έργα. Τελικά το πιο σημαντικό είναι να συναντιόμαστε και να δείχνουμε ζωντανά την δουλειά μας, αυτή η επαφή είναι αναντικατάστατη. Η δυναμική που αναπτύσσεται μπορεί να εμπνεύσει νέες ιδέες και η αμεσότητα του διαλόγου μέσα από την τέχνη νέες φιλίες.

Nickolas Moore

κ. Moore, όπως γνωρίζουμε η σχέση σας με την Ελλάδα είναι μακρά, θα θέλατε να μας πείτε πότε πρωτοήρθατε και πως μείνατε; Έχετε μείνει πάνω από 20 χρόνια σε διαφορετικά μέρη της Ελλάδας, από ότι ξέρουμε.

Στην Ελλάδα πρωτοήρθα στα 18 μου, μεταξύ σχολείου και πανεπιστημίου. Θυμάμαι ότι έγραψα μια καρτ ποστάλ στους γονείς μου ενώ έκανα κατασκήνωση κοντά στην Ολυμπία, λέγοντας ότι μου άρεσε και δεν θα επέστρεφα ποτέ. Μου πήρε 6 χρόνια για να το πετύχω! Ήταν ενώ επισκέφτηκα έναν φίλο στην Χανιά όπου γνώρισα τον John Craxton. Τα καταφέραμε και έμεινα 9 χρόνια. Είχα σπουδάσει Ζωολογία στο πανεπιστήμιο, αλλά ζωγράφιζα όλη την ώρα, αν και είχα κάποια επιτυχία να συμμετέχω σε κάποιες εκθέσεις στο Λονδίνο, όπως στη Βασιλική Ακαδημία και να σπουδάσω ζωγραφική και χαρακτηριστική στο Κόλτσεστερ, ήξερα ότι χρειαζόμουν περαιτέρω σπουδές. Ένας άλλος καλλιτέχνης που έμενε τότε στην Κρήτη μου πρότεινε να ρωτήσω τον John Craxton, αν θα μπορούσα να δουλέψω μαζί του και συμφώνησε. Αργότερα πήγα να ζήσω στη Σύρο για 11 χρόνια με τον τότε σύντροφό μου και μετά στην Αθήνα για περίπου 2 χρόνια.

Τι σημαίνει για σας η Ελλάδα και τι οι Έλληνες Καλλιτέχνες;

Είχα εμμονή με την αρχαιολογία και τη μυθολογία ως παιδί, και τα βιβλία του Gerald Durrell (εξ ου και μελετούσα τη Ζωολογία), οπότε η Ελλάδα ήταν πάντα στο μυαλό μου, ως ένας προορισμός που ήθελα να επισκεφθώ. Ως μετανάστης στη χώρα, σκέφτηκα/νομίζω ότι είναι σημαντικό να είμαι μέρος της κουλτούρας, γι' αυτό ήθελα να γνωριστώ και να γίνω μέρος της τοπικής καλλιτεχνικής σκηνής.

Με τον Αλέξανδρο Μαγκανιώτη, που εκτός από καλλιτέχνης, σας συνδέει και μία μακροχρόνια φιλία, οργανώσατε την έκθεση που παρακολουθούμε αυτή την περίοδο στην The Project Gallery στην Αθήνα «Every Time We Say Goodbye» και είναι το δεύτερο μέρος της έκθεσης που προηγήθηκε στην The Stash Gallery στο Λονδίνο το 2019 με τίτλο "Don't leavemethisway". Πως ξεκίνησε η ιδέα και πως εξελίχθηκε;

Τρομοκρατήθηκα με την ιδέα του Brexit και τι μπορεί να σημαίνει αυτό – δεν μπορώ να ταυτιστώ με τη νησιωτική Βρετανία ή με οποιαδήποτε μορφή σωβινισμού. Ήξερα ότι αν περνούσε θα υπήρχαν κάθε λογής λογιστικοί εφιάλτες. Είχα περάσει τότε 20-κάτι χρόνια ζώντας στην Ελλάδα και ταξίδευα στην Ευρώπη από τότε που ήμουν νέος και δεν ήθελα να την αποχωριστώ. Ανήκω σε ένα καλλιτεχνικό κλαμπ στο Λονδίνο που ονομάζεται Vout-O-Re-enee's. Η καλλιτέχνιδα και συν-επιμελήτρια Sophie Parkin και εγώ ήμασταν ενάντια στην καταστροφή που θα επέφερε του Brexit και αποφασίσαμε ότι θα ήταν καλό να κάνουμε μια έκθεση, πάνω σε αυτό το θέμα και ήρθα με σ' επαφή με την Stash Gallery Λονδίνο. Πρότεινα να επικοινωνήσω με τον Άλεξ και να κανονίσουμε μια περιδεύουσα έκθεση.

Τι άλλαξε σε όλο αυτό το διάστημα και πως το Brexit που φαινόταν ένα μεγάλο θέμα, αντικαταστάθηκε από ένα μεγαλύτερο την πανδημία;

Η έκθεση, επρόκειτο να ανοίξει στο Λονδίνο τον Νοέμβριο του 2019, κάτι που έγινε, και στη συνέχεια να ταξιδέψει στην Ελλάδα τον Μάρτιο του 2020. Ωστόσο, αρρώστησα πολύ με COVID περίπου δύο εβδομάδες πριν από τα εγκαίνια και έστειλα μηνύματα νομίζοντας ότι θα μπορούσα να ταξιδέψω, τότε έγινε το lockdown και ήταν αδύνατο. Εν μέσω της πανδημίας του COVID, το Brexit είχε ήδη συμβεί στο Λονδίνο, οπότε το θέμα της έκθεσης είχε μετατραπεί σε αντιδράσεις για την απώλεια και την ελπιδοφόρα επανένωση. Αυτό φυσικά ενισχύθηκε από την κατάσταση του κορωνοϊού και επίσης όταν ήρθε η έκθεση στην Ελλάδα, το θέμα των

Μαρμάρων του Παρθενώνα ήρθε στο προσκήνιο για κάποιους από τους καλλιτέχνες.

Εσείς που βιώνετε το Brexit τι σημαίνει και ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε;

οι δυσκολίες που προέκυψαν είναι η ελευθερία κινήσεων τόσο του καλλιτέχνη όσο και του έργου.

Παρακολουθώντας την έκθεση και τα έργα παρατηρήσαμε ότι ο Άγγλοι καλλιτέχνες εκφράζουν μία ιδιαίτερη αγάπη για τον Ελληνικό Πολιτισμό, με έμμεσες ή άμεσες επιρροές.

Λοιπόν, ναι και είμαι βέβαιος ότι κάποιος θα επηρεαστούν περισσότερο όταν είναι εδώ.

Ποια είναι η γνώμη σας για τους Έλληνες καλλιτέχνες και την σύγχρονη εικαστική σκηνή;

Απέχω από την ελληνική σκηνή εδώ και δύο χρόνια, οπότε ρωτήστε με ξανά σε δύο εβδομάδες. Τότε θα έχω την ευκαιρία να προλάβω το νέο «Βερολίνο». Στοίχημα ότι είστε όλοι άρρωστοι που σας λένε έτσι, δεν είστε το νέο Βερολίνο, είστε Αθήνα! Συμφωνώ απόλυτα μαζί σας!!! Σας Ευχαριστώ πολύ.